

สำมะง่า

ชื่อพฤกษศาสตร์: *Clerodendrum inerme* (L.) Gaertner

ชื่อพื้นเมือง: สำมะง่า

ชื่อท้องถิ่น: สำมะง่า

วงศ์ VERBENACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

นิสัย เป็นไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 2 - 3 เมตร ราก ระบบรากแก้ว ลำต้น ทอดนอน แผ่กระจาย กระจาย มีขนนุ่มปกคลุมตามส่วนอ่อนๆทั้งหมด ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปหอก หรือ รูปรี ขนาด 1.5 - 4 X 3 - 8 เซนติเมตร ฐานใบแหลม ปลายใบแหลมหรือทู่ ขอบใบเรียบ เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวใบเกลี้ยง หรือ อาจมีขนประปราย ทางด้านท้องใบ เส้นใบ 6 - 8 คู่ ปลายเส้นเชื่อมกับเส้นถัดไป ก่อนถึงขอบใบ ก้านใบยาว 0.4 - 1 เซนติเมตร มีขนนุ่ม ดอก สมบูรณ์เพศ ออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง เป็นช่อกระจุก มี 3 ดอก ช่อดอกยาว 4 - 8 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 2 - 5 เซนติเมตร ก้านดอกย่อยยาว 0.5 - 1 เซนติเมตร วงกลีบเลี้ยงรูประฆังยาว 0.3 - 0.4 เซนติเมตร ปลายเป็นแฉกตื้นๆ 5 แฉก หลอดกลีบดอกติดกันเป็นหลอดเล็กๆยาว 2 - 3 เซนติเมตร สีขาวอมชมพู กลีบดอก 5 กลีบ เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8 เซนติเมตร สีขาว เกสรเพศผู้ มี 4 อัน อยู่เหนือหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูสีแดงอมม่วง ปลายเกสรและปลายหลอดท่อรังไข่ ยาวยื่นออกมาพ้นปากหลอดกลีบดอก เกสรเพศเมียมีรังไข่เหนือวงกลีบ ผล กลมหรือรูปไข่กลีบ กว้าง 1.2 - 1.8 เซนติเมตร เมื่อแห้งจะมีร่องตามยาว 4 ร่อง ผิวเกลี้ยง มีกลีบเลี้ยง ติดอยู่ที่ขั้วผล ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีออกดำ เมล็ดแข็งมาก มี 1 - 4 เมล็ด

ลักษณะเด่น ดอกสีม่วงเกสรเพศผู้ยาวพ้นออกมา ปากหลอดกลีบดอก และผลมีลักษณะคล้ายรูปไข่

นิเวศวิทยา ส่วนมากขึ้นบริเวณที่ชื้นแฉะและตอนบนของป่าชายเลน ออกดอก - ผลเกือบตลอดปี

ประโยชน์ ใบสดต้มน้ำทำความสะอาดชะล้างบาดแผล ฆ่าพยาธิโรคผิวหนัง ใบแห้งบดเป็นผงโรยบริเวณที่เป็นแผลแก้เชื้อ ใบสดผสมเหล้าร้อนดื่มพออุ่นๆใช้ทา แก้อรอยฟกช้ำหรือบวม รากแห้งต้มน้ำดื่มมีรสขม กลิ่นเหม็น แก้ไข้หวัด ตับอักเสบ ตับโตม้ามโตและแผลบวมจากการหกล้มหรือถูกกระแทกได้